

Třídící znak						
2	2	6	0	7	5	3 0

ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

ze dne 18. července 2007

k pravidlům obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry

Metodika a úvěrová hodnocení ratingové agentury

Česká národní banka k § 122, 123, 125 a 126 vyhlášky č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry sděluje:

I. Požadavek na nestrannost metodiky ratingové agentury se chápe tak, že:

1. Metodika ratingové agentury je přesná a systematická, pokud zohledňuje všechny relevantní faktory ovlivňující úvěruschopnost dlužníka, což je podloženo zejména kvantitativními statistickými důkazy rozlišovací (diskriminační) schopnosti metodiky (např. statistikami selhání pro jednotlivé ratingové stupně a přechodovými maticemi).
2. Metodika ratingové agentury je konzistentní, pokud dva subjekty se stejnou úvěruschopností obdrží stejné externí ratingy bez ohledu na to, kdo je posuzuje. Metodika je ověřována (validována) na základě udělených ratingů, a to v průběhu času a pro jednotlivé segmenty trhu. V případech, kdy je k dispozici méně uspokojivých kvantitativních důkazů, soustředí se posuzování České národní banky (dále jen „ČNB“) především na samý proces úvěrového hodnocení (vstupy).

II. Požadavek na nezávislost metodiky ratingové agentury se chápe tak, že:

1. Ratingová agentura má vypracovány postupy, které zajišťují, že udělované externí ratingy jsou za všech okolností nezávislé a objektivní a nedochází ke konfliktům zájmů. Za konflikt zájmů se považují zejména následující situace, kdy
 - a) ratingová agentura je vlastněna vládou, obchodní komorou nebo politickým orgánem, který má zájem na zajištění příznivých externích ratingů pro jím zřizované osoby,
 - b) ratingová agentura, její vlastník či zaměstnanec má soukromý nebo osobní zájem na ratingu z důvodu personálního či majetkového propojení s osobou, které je poskytován rating,
 - c) finanční situace ratingové agentury závisí na příjmu od klíčových zákazníků, kteří by mohli využít své pozice pro zajištění příznivých externích ratingů,
 - d) ratingová agentura poskytuje hodnoceným osobám doplňkové služby nebo s nimi má jiné obchodní vztahy, které by mohly narušit objektivitu externích ratingů,
 - e) zaměstnanec ratingové agentury je v řídicí pozici hodnocené osoby,
 - f) zaměstnanci ratingové agentury jsou hodnoceni a odměňováni způsobem, který by mohl vést k neobjektivním externím ratingům.

2. Ratingová agentura má navrženy a zavedeny vnitřní postupy, cenovou politiku, metody a postupy řízení zaměstnanců, etický kodex a řídicí a kontrolní systém tak, aby řídila potenciální konflikty zájmů a zajistila, že udělované externí ratingy nejsou závislé na ekonomických a politických tlacích. Očekává se, že ratingová agentura
 - a) má odpovídající postupy zajišťující nezávislost udělovaných externích ratingů,
 - b) její organizační strukturou je zajištěno oddělení provozních, personálních a případně i právních činností spojených s poskytováním externích ratingů od jakýchkoliv dalších činností a oblastí podnikání ratingové agentury,
 - c) má dostatečné finanční zdroje a postupy zabraňující její závislosti na klíčových zákaznících a emitentech,
 - d) zaměstnanci mají dostatečnou úroveň kvalifikace (např. nejméně jedna osoba podílející se na rozhodování o udělení externím ratingu má alespoň tříletou praxi v ratingové nebo úvěrové analýze),
 - e) má nezávislý útvar vnitřního auditu a
 - f) má písemné vnitřní postupy, pravidla řídicího a kontrolního systému.
3. Ratingová agentura uveřejňuje používané mechanismy pro identifikaci, řízení a odstraňování konfliktů zájmů.

III. Požadavek na průběžnou aktualizaci metodiky ratingové agentury se chápe tak, že:

1. Udělené externí ratingy zůstávají aktuální v čase i při změnách podmínek na trhu. Významnou událostí je událost, která by potenciálně nebo skutečně mohla mít za následek změnu uděleného externího ratingu (ratingového stupně).
2. Ratingová agentura má postupy, které zajišťují průběžné přehodnocování externích ratingů, zejména
 - a) spolehlivě odhaluje změny v podmínkách, jimž podléhá hodnocená osoba, které by potenciálně mohly ovlivnit změnu uděleného ratingového stupně,
 - b) zajišťuje, že ratingový stupeň je skutečně upraven, pokud jsou změny natolik významné, že si jeho úpravu vyžadují,
 - c) má přehled, jak jsou ratingové stupně revidovány, včetně kontaktů s hodnocenými osobami.
3. Zpětné testování externích ratingů je analýza externích ratingů poskytnutých v minulosti. Jde zejména o schopnost prokázat, že lepší stupeň externího ratingu je spojen s relativně nižší pravděpodobností selhání nebo s nižší ztrátovostí. Při zpětném testování je třeba vycházet z externích ratingů stanovených v co možná nejdélším období a z co možná největšího počtu případů hodnocení. Zpětné testování se prokazuje odděleně pro každý segment trhu, pro který je požadováno zapsání do seznamu.
4. Zásadní změnou metodiky ratingové agentury je taková změna, která má za následek změny udělených externích ratingů.

IV. Požadavek na průhlednost metodiky ratingové agentury se chápe tak, že:

Ratingová agentura si sama zvolí formu, formát a rozsah uveřejňování informací. Součástí uveřejňovaných informací jsou dostatečně srozumitelné principy používané metodiky ratingové agentury. Informace jsou dostupné co nejširšímu okruhu uživatelů včetně odborné veřejnosti (např. neplacené internetové stránky). Ratingová agentura aktualizuje uveřejněné principy metodiky co nejdříve po schválení aktualizace metodiky.

V. Požadavek na důvěryhodnost externího ratingu včetně přijetí na trhu se chápe tak, že:

1. Důvěryhodnost se vždy vztahuje k segmentu trhu, pro který se žádá o zápis do seznamu. Kromě obecného přijetí ratingů na kapitálových, resp. finančních trzích lze vzít v úvahu i další faktory potvrzující důvěryhodnost a přijetí ratingové agentury trhem (např. skutečnost, že větší počet povinných osob hodlá používat externí ratingy dané ratingové agentury pro výpočet kapitálových požadavků, citace v médiích, způsoby využívání udělených externích ratingů na trhu apod.).
2. V případě sekuritizace má důvěryhodnost ratingové agentury a její přijímání trhem zvláštní význam, zejména skutečnost, zda ratingová agentura má dostatečné zkušenosti s udělováním externích ratingů pro sekuritizované pozice.

VI. Požadavek na průhlednost externího ratingu se chápe tak, že:

1. Rovnocennými podmínkami přístupu k jednotlivým externím ratingům jsou podmínky, kdy za stejných ekonomických předpokladů neexistuje mezi osobami, které mají na využití externích ratingů oprávněný zájem, neodůvodněná diskriminace (např. cenová diskriminace). Rovnocennými podmínkami nemusejí být podmínky identické.
2. Z hlediska času jsou rovnocenné takové podmínky, kdy jsou všechny externí ratingy dostupné ve stejném čase a jsou aktualizovány bezprostředně po udělení nového externího ratingu nebo po aktualizaci (změně) již uděleného externího ratingu
 - a) pro všechny osoby v případě, že ratingová agentura neúčtuje předplatitelům za přístup k externím ratingům,
 - b) pro všechny předplatitele se zaplaceným přístupem k externím ratingům pro dané segmenty trhu.

VII. Dlouhodobé podíly selhání se chápou tak, že:

1. Za hlavní proměnnou vypovídající o dlouhodobých podílech selhání se považuje tzv. kumulativní podíl selhání za období tří let, který se vypočte ze součtu všech selhání v daném tříletém období pro všechny osoby s externím ratingem v daném ratingovém stupni. Ratingová agentura má k dispozici desetiletý průměr tříletých kumulativních podílů selhání a dva poslední kumulativní podíly selhání za období tří let. Poslední dva kumulativní podíly selhání za období tří let ČNB průběžně monitoruje po zapsání ratingové agentury do seznamu agentur pro úvěrové hodnocení.
2. Ratingová agentura, která nemá dlouhou historii, nebo dosud neshromáždila data selhání za dostatečně dlouhé období, má k dispozici zejména dva poslední kumulativní podíly selhání za období tří let a projekci desetiletého průměru tříletých kumulativních podílů selhání. V případě nedostatečně dlouhé historie dat selhání lze zohlednit v dostatečné míře faktory kvalitativní obsažené v metodice ratingové agentury v porovnání s metodikami ratingových agentur použitých pro srovnávací hodnoty pro dlouhodobé podíly selhání (viz bod 3), zejména
 - a) definice selhání,
 - b) množinu hodnocených osob,
 - c) statistickou významnost podílů selhání,
 - d) význam (definici) externího ratingu reprezentovaného konkrétním stupněm,
 - e) způsob vážení případů v selhání,
 - f) zeměpisné pokrytí,

g) dynamické vlastnosti ratingového systému.

3. Srovnávací hodnoty pro dlouhodobý průměr tříletých kumulativních podílů selhání

Srovnatelný stupeň ratingu Standard and Poor's (Moody's)	AAA – AA (Aaa – Aa)	A (A)	BBB (Baa)	BB (Ba)	B (B)
Hodnota dlouhodobého průměru tříletých kumulativních podílů selhání	0,10 %	0,25 %	1,00 %	7,50 %	20,00 %

4. Srovnávací hodnoty pro kumulativní podíly selhání za období třech let

Srovnatelný stupeň ratingu Standard and Poor's (Moody's)	AAA – AA (Aaa – Aa)	A (A)	BBB (Baa)	BB (Ba)	B (B)
Monitorovací hodnota	0,8 %	1,0 %	2,4 %	11,0 %	28,6 %
Varovná hodnota	1,2 %	1,3 %	3,0 %	12,4 %	35,0 %

VIII. Význam kvantitativních a kvalitativních faktorů pro přiřazení stupňů externího ratingu ke stupňům úvěrové kvality se chápe tak, že:

Kvantitativní faktory jsou výchozím faktorem pro přiřazení, zohledňují se však i kvalitativní faktory, které hodnotu kvantitativních ovlivňují, jako např. definice selhání nebo zhoršení expozice či dlužníka, informace z trhu, míra, do jaké jsou publikované externí ratingy ratingových agentur chápány jako vzájemně podobné, přístup ke zpracování statistik výkonnosti externích ratingů (kohortní nebo založený na původním ratingu), přístup k odejmutým externím ratingům a k případům, které přestaly být ve stavu selhání, přístup ke zpracování sezonnosti a ekonomického cyklu, význam (definice) externího ratingu reprezentovaného konkrétním stupněm.

Viceguvernér:

Ing. Singer, Ph.D. v. r.

Sekce bankovní regulace a dohledu
Odpovědný zaměstnanec:
Ing. Sůvová, CSc., tel. 22441 2702